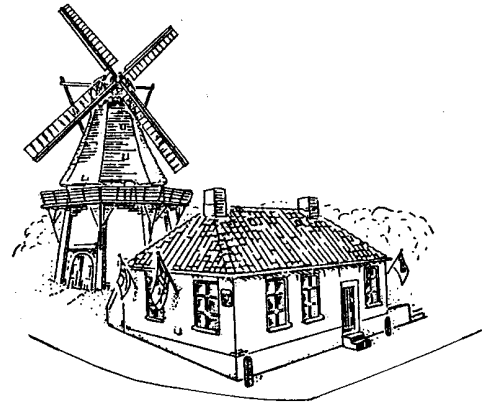

De Liefde

Nieuwsbrief van de koren- en pelmolen
De Liefde te Uithuizen (Gr.)
15^e uitgave - winter 2004/2005

De koren- en pelmolen *De Liefde* in het jaar 2004

Een bijzondere gebeurtenis in het jaar 2004 was de onthulling van het ANWB informatie-bord op de oprit naar de molen. Op 7 juni verrichtte wethouder Jannie van Warners-Werkman deze officiële daad, waarmee de bekendheid en toegankelijkheid van zowel de molen als de sarrieshut voor belangstellenden weer iets is toegenomen.

Op enkele dagen in 2004 stond de molen extra in de belangstelling zoals op 8 mei tijdens de nationale molen- en gemalendag, toen 29 bezoekers de molen kwamen bezoeken.

Op 26 juni werd er weer een dag "**Rondom de Molen**" gehouden, georganiseerd door de Handelsvereniging Uithuizen, i.s.m. de VVV. De belangstelling tijdens deze dag was groot, namelijk 155 bezoekers.

Op 11 september tijdens de nationale monumentendag kwamen 42 bezoekers naar de molen.

Tijdens de Grunneger Week in het dorp (4 t/m 11 september) was de molen gepavoiseerd en draaide alle dagen.

In 2004 was ik 92 dagen in de molen werkzaam. Voor het onderzoek naar de geschiedenis van de Uithuizer molens was ik

gedurende 46 dagen werkzaam in diverse archieven.

Daarnaast besteedde ik vele dagen aan molenbezoek in binnen- en buitenland.

De mechanische teller waarmee het aantal omwentelingen van het wiekenkruis wordt geregistreerd, stond aan het eind van het jaar op 419355.

Daaruit is op te maken dat het wiekenkruis in het jaar 2004 in totaal 114508 omwentelingen heeft gemaakt.

Het aantal daadwerkelijke uren waarin de molen draaide bedroeg: 332.

Een tweetal afrondende voorzieningen in het kader van de Arbo-wet, nl. een luik op de kapzolder en een hekje op de steenzolder, zullen in 2005 hun beslag krijgen.

Bezoekers

Het bezoek aan de molen *De Liefde* was in 2004 hoger dan in het voorgaande jaar en wel 638. In 2003 was dat 563. In 2002 echter 779. De bezoekers kwamen o.a. uit vele Europese landen en uit: Australië, Canada, Porto Rico, Taiwan en de U.S.A. Daarnaast bezocht een groep van een Frans Instituut de molen. Ook mocht ik diverse collega-molenaars uit het gehele land begroeten.

Rouw

In 2004 heeft de molen vier keer in de rouw gestaan en wel na het overlijden van 1^e een oude vriend, 2^e prinses Juliana, 3^e collega vrijw. molenaar Gert Ijpma en 4^e prins Bernhard. De meeste keren liet ik de molen tien dagen in de rouw staan.

Eervolle vermelding voor het boek: “De belasting op het gemaal . . . ”

Tijdens de in het Belgische Sint-Amands gehouden najaarsvergadering van TIMS (The International Molinological Society), kreeg mijn boek *De belasting op het gemaal in Stad en Ommelanden 1594 - 1856* van de jury van de eens in de twee jaar uit te reiken I. J. de Kramerprijs voor de beste molinologische studie in de afgelopen jaren, een eervolle vermelding. Het juryrapport vermeldt er het volgende over:

“De jury wil tevens mededelen dat ook het werk van B. D. POPPEN diepe, bijzondere indruk heeft nagelaten en dat het zeker een eervolle vermelding verdient.

Dit is een origineel gedetailleerd chronologisch bronnenonderzoek van een ogenschijnlijk droog maatschappelijk-economisch gegeven, namelijk de fiscaliteit op het gemaal. Hieruit kan echter blijken dat deze bijzondere fiscaliteit belangrijke historische hefboomfuncties heeft vervuld in de ontwikkeling van het molengebeuren, en meer nog in de economische en maatschappelijke vooruitgang (en stilstand) in het algemeen in de Nederlanden. Dit werk biedt de auteur, of anderen, dus mogelijkheden en ideeën om

een aantal belangrijke economische en sociale fenomenen in de geschiedenis te duiden, te verklaren en te plaatsen in een brede maatschappelijke en historische context.”

Tijdens deze vergadering hield ik tevens een lezing over de inhoud van het boek, waarop eveneens positief werd gereageerd.

Het boek is nog steeds bij de auteur of bij de VVV te Uithuizen te verkrijgen. De prijs bedraagt € 20,-.

Tevens is het boek te bestellen, door overmaking van € 23,75 (dit is inclusief emballage en portokosten) op Postbank 1415811 of Rabobank nr. 3730 49 668 ten name van B. D. Poppen, Uithuizen, onder vermelding van “boek gemaal” en uw adres.

Molenhomepage

De homepage over de molen *De Liefde* bevat niet alleen veel informatie over de Uithuizer molen, maar ook aan de andere vier molens in de gemeente Eemsmond wordt aandacht besteed. Tevens worden diverse molenaspecten beschreven, zoals de geschiedenis van de molen, de opleiding tot vrijwillig molenaar, de Groninger molens, de techniek in een molen en de molenfolklore.

Het adres van de molenhomepage is:
www.inter.nl.net/

hcc/B.Poppen

Openingstijden

Iedere dinsdag en donderdag van 10-16 uur en vaak ook zaterdag van 13-16 uur.

Komt een andere dag beter uit om de molen *De Liefde* te bezoeken, maak dan een afspraak. Dit kan zowel per telefoon: 0595 43 48 25, als per email: b.poppen@net.hcc.nl

In de wintermaanden kan het weer echter een spelbreker zijn. Bel daarom tevoren.

Ansichtkaarten

De ansichtkaart waarop de molen weer in volle glorie is te bewonderen (een opname gemaakt in augustus 2000), is zowel in de molen als bij de VVV Uithuizen te koop. Een foto-ansichtkaart van de molen uit omstreeks 1975, waarop het motorhok nog is te zien, is bij mij en in de molen te koop. De prijs bedraagt € 0,50.

Colofon

Tekst, opmaak en samenstelling van deze nieuwsbrief: Bob Poppen
vrijw. molenaar

Reacties: Ripperdadrift 16,
9981 LH Uithuizen
of per email:
b.poppen@net.hcc.nl

De sarrieshut te Uithuizen – een eeuwenoud uniek monument

In de uitgave van de Groningsche Volksalmanak voor het jaar 1942 is een foto van de sarrieshut naast de molen *De Liefde* afgedrukt, die door fotograaf Tap zeer waarschijnlijk in 1941 is genomen.

De foto hoort bij een artikel dat de heer G. R. Jager in deze almanak publiceerde; de titel ervan luidt: "*Over sarries, sarrieshutten en belasting op het gemaal*".

Het artikel is afgedrukt op blz. 126 t/m 134.

De sarrieshut was in de 20^e eeuw eigendom van het molenaarsgeslacht Dijksterhuis. Reeds vanaf 1877 maalden zij met de molen en behoorde het molenerf met alle opstallen tot hun eigendom.

Na het overlijden van Pieter Dijksterhuis in 1944, werd in 1946 de molen en sarrieshut aan Jan Smid verkocht.

De weduwe Dijksterhuis bleef in het oude muldershuis wonen.

Na de aankoop van de molen betrok Jan Smid, als laatste beroepsmolenaar, met zijn gezin de sarrieshut. De houten uitbouw aan de noordzijde werd nog iets vergroot, al zal het ongetwijfeld woekeren met de ruimte zijn geweest.

In later jaren vlogen de kinderen uit, maar het molenaarsechtpaar bleef er wonen tot men in

1986 de molen en sarrieshut aan de toenmalige gemeente Hefshuizen verkocht.

In de jaren vóór 1946 werd de al eeuwenoude sarrieshut bewoond door een huurder.

Graag zou ik informatie ontvangen over wie in de loop der jaren deze huurders zijn geweest en wanneer ze er hebben gewoond.

Ook andere relevante informatie over en rond deze sarrieshut is van harte welkom.

Uiteraard ben ik ook geïnteresseerd in (oude) foto-opnamen van de hut. En van oude foto's kan uiteraard altijd een afdruk worden gemaakt, zodat u uw eigen opname kunt behouden.

Uw reacties kunt u kwijt op mijn elders in deze nieuwsbrief vermeld adres.

Molenbezoek

Tijdens de zomermaanden bracht ik een bezoek aan enige molens in het Duitse Reiderland. Deze keer niet met de auto of trein, maar met boot en fiets.

Het is namelijk mogelijk van Delfzijl per boot naar Ditzum te varen en dan per fiets een rondrit te maken, de internationale Dollard Route. Wanneer men geen fiets heeft meegenomen, kunnen deze ook in Ditzum gehuurd worden.

In dit havenplaatsje staat in de Mühlenstraße de Galerie Holländer **Steen'sche Mühle**, bouwjaar 1883. Deze korenmolen leed in 1945 veel oorlogsschade, maar werd herbouwd.

De achtkant, op stenen onderbouw, is met leien gedekt. Bovenas: gietijzer, fabr. Gieterij Hardinxveld, 1993 Nr 55.

Kruierwerk: een windroos. Gevlucht: Oudhollands. In de molen zijn veel vernieuwingen aangebracht, zoals bovenwiel, rondsels en spoorwiel - alle van ijzer!

In **Jemgum** staat aan de Langestraße, de Galerie Holländer **Mühle Hetzke**. Een koren- en pelmolen uit 1756. Achtkant met riet gedekt op stenen onderbouw, de kap is gedekt met dakleer. Kruierwerk: een windroos. Gevlucht met zelfzwichting, de kleppen zijn echter verwijderd. Er zijn enige bijgebouwen voor o.a. builen. Müllermeister Knut Hetzke vertelde onder het genot van een Rheiderländer

Mühlenkräuter dat de molen gerestaureerd moet worden.

Eveneens in Jemgum staat het restant van de **Jemgumer Roggenmühle**, dat nu een woonhuis is.

Midden in het land, bij Ditzumerhammrich staat de **Wasserschöpfmühle Wynhamsterkolk**. Een mooi gelegen grondzeiler uit 1804. Het achtkant en de kap zijn met dakleer gedekt op stenen onderbouw.

Kruierwerk: een windroos. Gevlucht: Oudhollands. In de buurt Heinitzpolder staat het restant van de molen **Zeldenrust**, dat nu eveneens tot woonhuis is verbouwd.

Ook bracht ik deze zomer een bezoek aan de **Rosmolen te Kampen**, Oudestraat 158, in het achterhuis van het Stedelijk Museum. Uit een akte in het gemeentearchief blijkt dat de molen al in 1699 aanwezig was. Van de rosmolens met een bovenwerk is maar één exemplaar bewaard gebleven. Omdat bij de verwerking van boekweit de molenstenen vrijwel niet slijten, heeft de inrichting van de Kamper grutterij naar molenbegrippen een haast uitgestorven karakter gekregen. De rosmolen bestaat uit een paardepad, maalstoelen en een eest (droogzolder). De hoge ouderdom en de zeldzame uitvoering van diverse onderdelen, maken de Kamper rosmolen uniek. In de molen worden wekelijks demonstraties gegeven.

Schenking

Van een zeer geïnteresseerde molenliefhebber ontving ik een originele steekkar, alsmede twee alsnog te restaureren bascules. De steekkar heb ik inmiddels opgeknapt en is nu in de molen te bezichtigen.

Meulns moalen
mit gain wind
dei veurbie is.

*Gebruik je kans
voordat het te laat is.*

Agenda 2005

- 19 maart jaarvergadering Vereniging **De Hollandsche Molen**
- 5 mei *Hemelveartsdag* de molen **De Lelie** te Eenrum draait
- 14 mei **Nationale molen en gemalen dag**
- 16 mei 2^e *Pinksterdag* **Deutscher Mühlentag**
- 11/12 juni **Groninger molenweekend** veel molens draaien op zaterdag, sommige ook op zondag
- 15 juni **Open dag** van de molen *De Liefde*
- 15 juli **Open dag** van de molen *De Liefde*
- 20 augustus **Open dag** van de molen *De Liefde*
- 27 augustus **Drentse molendag**
- 10/11 september **Nationale Open Monumentendagen**